STORMCHASE 2008 - Del 1: "Close call in Kansas"

Af Kai-Asle Sønstabø

Onsdag den 21. maj 2008..
..var der dømt afsked i lufthavnen i Oklahoma City. Egentlig havde jeg en returbillet til samme fly som Thomas og Per, og faktisk kunne jeg hverken få den refunderet eller ændret. Men jeg valgte at blive tilbage og fortsætte chasen af én enkelt grund, som Thomas også var inde på i sin artikel, nemlig alle moders atmosfæriske setup. Jeg var ikke mæt, jeg havde ikke fået nok, og jeg syntes, det var brandærgerligt at skulle hjem, dagen før måske tidernes største tornadoudbrud blev en realitet.

Selvfølgelig var det trist at tage afsked med mine to følgesvende, men de var nødt til at rejse hjem. Så vi sagde farvel og tak.

Da jeg havde set dem dreje om hjørnet, samlede jeg alt mit habengut:

To meget store tasker, en mindre taske, en rygsæk, en kasse Gatorade (energidrik, et must for chasere) samt en stor køleboks. Øjnene var ved at trille ud på folk, da jeg gik gennem terminalen. »Is he going on a plan with all that?!« Min plan var at smutte nedenunder, leje en bil for en dag og suse nordpå i Kansas. Men jeg blev klogere. I USA var der i den kommende weekend Memorial Day, en stor helligdag og dermed også store rejsedag. Derfor var det umuligt at få fat i en udlejningsbil!! Nu var gode råd dyre. Jeg vandrede frem og tilbage fra kø til kø uden held. Til sidst gik jeg tilbage til Miguel hos firmaet Enterprise og sagde: »You gotta help me, man«! »Let me see, what I can do«, svarede han. Og søreme om det ikke lykkedes at fremskaffe et styks køretøj. Ikke helt den vanlige standard, men pyt. Den kunne køre.

Jeg satte dernæst kursen mod Salina, Kansas. Her skulle jeg mødes med Sarah og Marc fra Warmsector, som vi egentlig tog afsked med i San Antonio, Texas, flere dage tidligere, da de skulle hjem til Florida. Men de havde valgt at flyve tilbage til Midtvesten, hvilket kun styrkede mig i min overbevisning om, at det var rigtigt at blive hængende nogle dage ekstra. Da jeg nåede frem, spiste jeg et solidt måltid mad bestående af spejlæg, en stor bøf, samt hashbrowns (en slags brasede kartoffelstrimler) og brød. Dernæst bestilte jeg værelse til mig selv og mine to amerikanske medchasere, der først ville støde til sent om aftenen.

Så snart jeg kom ind på værelset, tændte jeg for

Farvel og tak til to følgesvende.

fjernsynet og slog over på the Weather Channel. Dernæst fandt jeg den bærbare frem og begyndte at tjekke prognoser, og de så stadig særdeles lovende ud: SPC (Storm Predicition Center) havde således følgende prognose for næste dag:

A WIDESPREAD SEVERE THREAT SHOULD DEVELOP ACROSS PARTS OF THE REGION LATE THURSDAY AFTERNOON INTO THURSDAY EVENING.

På kortet næste side ses vejrsituationen torsdag 22. maj 7am. Et for årstiden dybt lavtryk mod vest bevæger sig langsomt østover ind mod Midtvesten. På forkanten pumpes meget varm og fugtig luft fra Den Mexicanske Golf nordpå. Et klassisk dryline-setup, der kan vare flere dage. Lavtrykket er med til at generere et kraftigt løft i atmosfæren. Da der samtidig forventes både directional og speed shear, det vil sige skiftende vindretning og -hastighed med højden, er betingelserne overordentlig gunstige for superceller med store hagl, stærk vind og mulighed for voldsomme tornadoer.

Det holdt hårdt at få fat i en udlejningsbil i Oklahoma City. Da jeg endelig. fandt en var standarden ikke overvældende, men pyt...den kunne køre....

Marc og Sarah ankom klokken ét om natten, og vi holdt et hurtigt møde over en kop øl. Vi var meget opstemte, da det som sagt så lovende ud.

På det tidspunkt forventede vi, at targetområdet ville blive et sted omkring det sydvestlige Kansas eller det nordvestlige Oklahoma. Måske syd for Dogde City, hvor vi også var sidste år, da vi oplevede Greensburg-katastrofen. På Stormtrack (stormtrack.org) talte man i al beskedenhed om "doomsday setup" og "outbreak of the year".

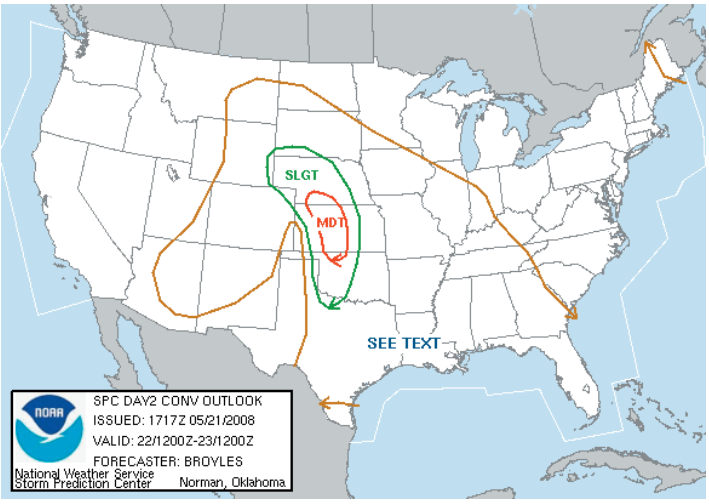

Prognosen fra SPC for 22. maj. Jeg befandt mig midt i T'et i MDT.

Torsdag den 22. maj

Vi vidste, at der skulle ske noget i det vestlige Kansas, så vi stak vestpå fra Salina tidligt om formiddagen. Målet var området omkring Scott City.

Netværksdækningen var fin, så vi kunne streame video, og jeg chattede med Thomas og Per, der lige var kommet hjem. En noget spøjs oplevelse.

SPC havde allerede udstedt tornadovarsel:

THE NWS STORM PREDICTION CENTER HAS ISSUED A TORNADO WATCH FOR PORTIONS OF:
WESTERN KANSAS
EXTREME SOUTHWESTERN NEBRASKA
EFFECTIVE THIS THURSDAY AFTERNOON AND EVENING FROM 150 PM UNTIL 1000 PM CDT.

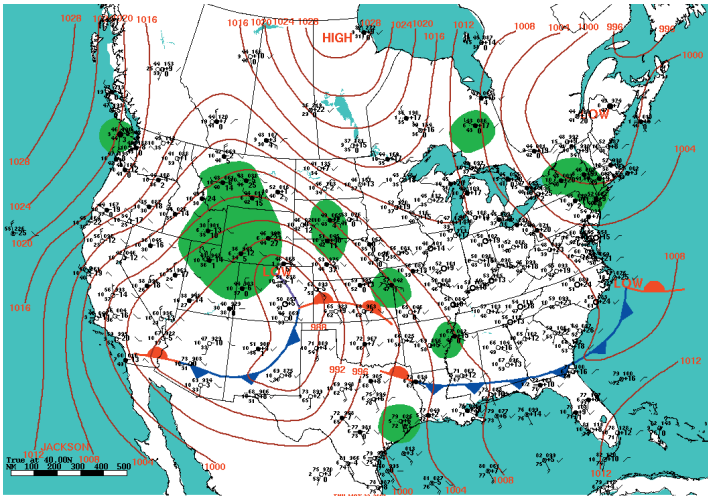

Vejrsituation for torsdag 22. maj 2008 kl. 7am.

...THIS IS A PARTICULARLY DANGEROUS SITUATION... DESTRUCTIVE TORNADOES...LARGE HAIL TO 3 INCHES IN DIAMETER... THUNDERSTORM WIND GUSTS TO 80 MPH...AND DANGEROUS LIGHTNING ARE POSSIBLE IN THESE AREAS. Vi kørte under min hadesky nr. 1: STRATUS!! Nå, men i takt med, at vi kom længere vestpå, begyndte det heldigvis at klare op. Og til vores store forbløffelse var bygerne allerede i fuld gang med at poppe. Klokken var kun 13, og det var først ventet at ske sidst på eftermiddagen. Samtidig indløb der meldinger om, at en tornado var blevet dannet nord for Denver, Colorado, hvor atmosfæren ikke var nær så potent som i Kansas. Så der var allerede godt gang i den.

Marc og Sarahs bror, Paul, nowcastede hjemme fra Florida. Det vil sige, at han holdt os ajour med, hvad der skete i området omkring os. En kæmpe hjælp. Snart begyndte de første ambolte at dukke op i horisonten, og inden længe kunne Thomas rent faktisk se den smukkeste wallcloud via vores live videostream fra bilen. Dagens helt store problem var bygernes hastighed. På grund af den kraftige vind i højden bevægede de sig med 80-90 km/t! Så hvis man ikke lå det helt rigtige sted, smuttede de lynhurtigt fra en.

Vi vidste, der lå noget nord for os, men ignorerede det, da vi alligevel ikke kunne indhente det, så vi koncentrerede os om det, der poppede sydfra.

Og pludselig var chasen i fuld gang. Bygerne lå som perler på en snor og drønede fra syd mod nord, lidt vestligere og noget tidligere end forudsagt.

Næsten alle byger, der blev dannet, nærmest eksploderede og blev severe warned med det samme (billeder de næste sider). Vi forsøgte at følge en meget lovende og flot byge nordpå, men det var svært at holde trit med den og måtte opgive chasen. Dels som følge af bygernes hastighed, men også på grund af vejene. I denne del af Kansas bliver vejene hurtigt dårlige og mudrede, så snart man forlader motorvejen.

Dernæst rykkede vi atter sydover omkring Collyer og Wakeeney, hvor de næste byger allerede var i anmarch.

Vi stoppede og spejdede efter rotation i de talrige wall-clouds, der var. Hele tiden fik vi meldinger fra Paul, der over internettet på andre radarer spottede couplets (se side 39).

Turen går videre i vores nye chaserbil....

Formentlig kun nedbørbånd, men man kan sommetider komme i tvivl...

.Men enten bevægede bygerne sig for hurtigt, enten regnede det, eller også endte vejen blindt. Det var virkelig ikke nemt at chase under de betingelser. Der var bunker af chasere i området, også TIV (Tornado Intercept Vehicle), som Thomas fortalte om i artiklen i forrige nummer, og Tim Samaras, som vi hilste på i Oklahoma City.

Han er lidt af et ikon inden for chasing og har medvirket i flere dokumentarprogrammer på National Geographic. Han har blandt andet udviklet kegleformede sonder, som han udsætter umiddelbart foran tornadoen for bl.a. at måle lufttrykket. En ikke helt ufarlig beskæftigelse.

Han er også i den heldige situation at blive hyret af firmaer til at afprøve byggematerialer til f.eks. huse. Det gør han i sin specialbyggede bil, hvor flere materialer er spændt ud på køleren (se billedet næste side). Dernæst corepuncher (gennemtrænger) han de kraftige byger for at se, hvor holdbare materialerne er, når de bliver ramt af hagl på størrelse med tennisbolde og derover! Nå, det var et lille sidespring.

Chasen fortsatte, og vi fik hele tiden meldinger om nye tornadoer. Men det var frustrerende at vide, at der muligvis var tornadoer lige foran os, når vi ikke kunne se dem. Skydækket var til tider alt for sammenhængende, til at man kunne orientere sig på himlen. Dog forsøgte en af de byger, vi så, rent faktisk at producere en tornado. På side 40 ses lille billedserie.

Dagen var så småt begyndt at gå på hæld. Vi chasede lige syd for I-70 nær Wakeeney, Kansas. En ny lovende celle var på vej op fra sydvest mod nordøst. Vi kørte ind på en grusvej, hvor der holdt mange andre chasere. I skumringen kunne vi se den vældige wallcloud (s. 41) nærme sig samt et gardin af nedbør, formentlig hagl, der med stor fart havde kurs lige imod os.

Det havde vi ikke lyst til at opholde os i. Vi ville længere østpå, men bygen havde så stor fart på, at vi måtte søge tilflugt på en tankstation i Wakeeney. Vi forventede lidt frisk vind, regn og hagl, men vi skulle snart blive klogere. For pludselig brød et sandt inferno af brølende vind, kæmpehagl og lyn og torden løs. På et splitsekund tiltog vinden fra stille til orkan, og snart

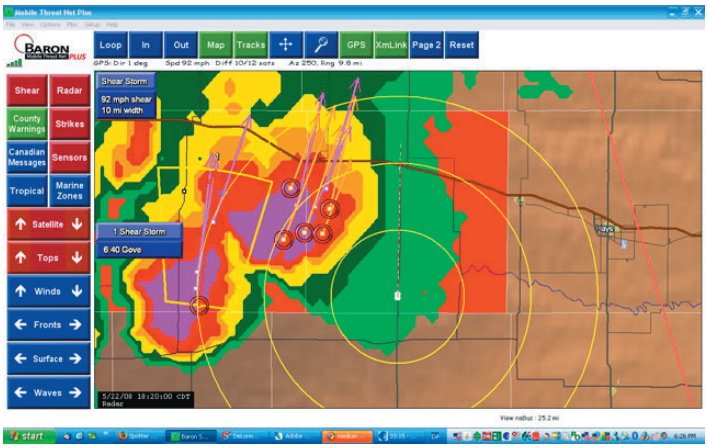

Skærmprint fra Baron-systemet. Vi er den hvide prik i midten af cirklen. De lilla pile indikerer bygernes bevægelsesretning. Sydvest mod nordøst. Den røde boks til højre indikerer et tornado warned område. De små, røde cirkler er rotation i bygerne. Man har således et rigtig godt overblik.

begyndte bilen at rokke kraftigt fra side til side. Det samme gjorde taget på tankstationen, og betænkeligheden bredte sig med lynets hast i kabinen. Så gik alt lys ud, og jeg må erkende, at jeg begyndte at blive en smule bekymret. Det kan være tegn på, at en tornado kan være på vej. Baron-systemet viste da også tre kraftige shearmarker's på 126 mph (200 km/t). Altså kraftig rotation og dermed også mulighed for tornadoer. En bil er det værste sted, man kan opholde sig i tilfælde af en tornado. Derfor blev vi enige om at forlade den, men udenfor rasede et uvejr af bibelske proportioner. Man kunne intet se, vinden nærmest skreg, lynene flængede uafladeligt i mørket, og haglene ramte alting med højlydte brag. Skulle vi virkelig begive os ud i det inferno? "Let's go", råbte Marc, og det gjorde vi så. Samtidig udbrød Sarah: "My ears just popped!" Trykfald!!

Da jeg åbnede bildøren, blev den næsten flået ud af mine hænder. Jeg kunne intet

Hvem ved? Måske kører vi en dag rundt i sådan en bil, sponseret af DaMS...

På et radarbillede måler man vinden i tordenbygen og farvelægger de forskellige områder, afhængigt af om vinden er på vej væk fra radaren eller imod den. Hvor de to farver mødes, er der stor sandsynlighed for, at der er en tornado. Det er dét, man kalder "a couplet".

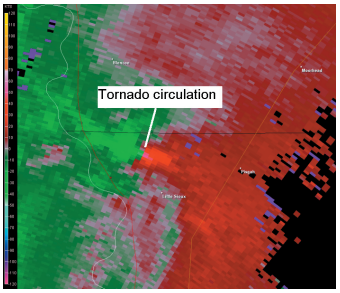

Betagende smuk supercelle.

se, men styrede mod det, jeg mente var indgangen. Her var indgangspartiet blæst ind, og vi trådte ind i bunker af glasskår.

Butikken var mennesketom, lyset blinkede, og hele bygningen rokkede. Nu begyndte jeg for alvor at blive nervøs. Hvor skulle vi søge i dækning?!

Vi løb ud på toilettet, der er det sikreste sted, hvis der ikke er nogen kælder, da det typisk ligger centralt i bygningen. Der blev vi stående et stykke tid. Mens jeg stod der, filosoferede jeg over, at jeg nu vidste, hvordan tornadoofre må have det, lige før en tornado rammer. Men vi hørte ingen tornadosirener.

Efter et stykke tid kunne vi høre stemmer fra butikken og gik derud. Det var indehaveren samt nogle chasere og kunder, der havde søgt tilflugt i et depotrum. Udenfor rasede uvejret stadig med store hagl, der sprang ind i butikken gennem de knuste vinduer. En af chaserne havde skåret sig og desuden fået smadret siderudernе i sin bil. Vi holdt lige bag ham og fik altså lidt læ. Ellers var det måske gået lige så galt med os. Efterhånden søgte flere og flere tilflugt på tankstationen, og nogen kunne berette om en tornado, der havde passeret lige uden for døren. Det var godt, vi kørte derind.

Vi fik gratis drikkevarer af indehaveren, der var synligt rystet. Endnu en gang så man, hvordan en krise kan ryste folk sammen. Vi tilbød at hjælpe til med oprydningen, men han havde tilkaldt hjælp og afslog. Vi stod og snakkede med både chasere og kunder og besluttede til sidst at følge

En lille billedserie...

efter den kraftige byge, da der stadig var kraftig rotation. Et lille stykke fra tankstationen kom vi igennem et område med tydelige tornadoskader. Ødelagte bygninger og væltede træer. Vi fortsatte nordpå. Men klokken var ved at være mange, det var buldermørkt, og vi var trætte efter en lang og hektisk dag. Vi krydsede grænsen til Nebraska og ville overnatte på Super 8 i byen Alma. Men da klokken var halv ét om natten, var der ingen mad at få, så vi kørte videre til Holdredge. Her var der heller ingen mad at få. Videre. Vi fandt et truckstop, hvor vi kunne varme pizza og burgere i en mikroovn. Det blev således dagens kulinariske højdepunkt! Så kørte vi sydpå igen mod Super 8 i Holdredge. Her var der kun rygerum tilbage. Marc lider af allergi, så det droppede vi. Der lugtede heller ikke specielt godt. Og så var vi tilbage i Alma, hvor vi tjekkede ind klokken tre om natten, dødtrætte.

Vi evaluerede over en hurtig øl. Og vi blev enige om, at vi havde begået en klassisk fejl. I stedet for at blive ét sted, kørte vi op og ned efter de enkelte byger med det resultat, at vi ikke fik set en eneste af de tornadoer, der rent faktisk var i området. Sommetider skal man have is i maven. Navnlig når de bevæger sig så hurtigt.

Vi mener, vi blev ramt af et kraftigt microburst, ikke en tornado. Den ramte længere inde i byen, hvor vi så flere skader. Et microburst er en lille, koncentreret, kraftig nedadrettet luftstrøm, der rammer jorden med stor fart og breder sig udad. Vindhastigheden kan komme helt op på 270 km/t. Microbursts er især farlige for fly under start og landing.

Trætte, men godt tilfredse med dagens oplevelser krøb vi til køjs.

Historien fortsætter i næste nummer af Vejret og her bliver det virkelig dramatisk...

Noget nærmer sig...

Tankstationens indgangsparti var blæst ind, og vi trådte ind i bunker af glasskår.

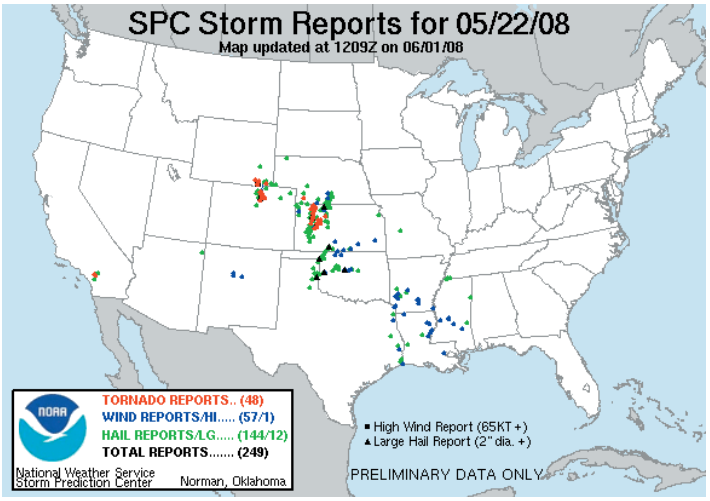

48 tornadoer blev rapporteret den 22. maj 2008.